

Uppföljning strategiskt utvecklingsuppdrag KS/KLF

Uppföljning av insatser och förändrade arbetssätt som implementerades under coronapandemin

Sammanfattning

I inledningen av år 2020 lamslogs stora delar av världen med anledning av coronapandemin. Snabbt stod det klart att vissa branscher inom näringslivet drabbades mer än andra av de restriktioner som infördes. Besöksnäringen och branscherna utbildning, handel och transport var de som snabbast upplevde kraftigt minskade intäktsbortfall. För att lindra effekterna och bidra till att arbetstillfällena, som under normala omständigheter inte hade hotats, genomfördes ett antal stödåtgärder på nationell och regional nivå. För att tidigt få en överblick kring vilka ytterligare stödåtgärder som lokalt var möjliga att genomföra av Linköpings kommun, genomförde kommunledningsförvaltningen, genom näringsliv och tillväxtstaben, en omvärldsbevakning. Staben genomförde även, från mars 2020, regelbundet riktade undersökningar för att få insikt om coronapandemins påverkan i det privata näringslivet i Linköping. I denna rapport följs kommunens stödåtgärder riktade till näringslivet upp.

Flera av kommunens stödåtgärder har haft ekonomisk påverkan på kommunen genom direkta kostnader eller indirekt genom minskade intäkter. På en aggregerad nivå för de stödåtgärder som har en beräknad kostnad blir den totala uppskattade kostnaden för kommunen ca 29,9 miljoner kronor varav stor andel är anslagna medel till ansvarig förvaltning från kommunstyrelsen alternativt kommunfullmäktige. Summorna ovan avser både direkta kostnader såväl som bortfall av intäkter. De personella insatser och resurser som krävts för att genomföra stödåtgärderna är inte medräknade.

För kommunens verksamheter som arbetar med myndighetsutövning, tillsyn och tillstånd har digitaliseringen utvecklats under pandemin. Distansarbete har tvingat fram ett förändrat arbetssätt där fysiska besök, tillsyn och kontroller till del ställts om. För majoriteten av näringsidkare har de digitala tillsynerna och kontrollerna fungerat bra. Bedömningen är att det internt i kommunen har varit ett uppskattat och väl fungerande arbetssätt. Det nya arbetssättet har dock krävt mer förberedelser.

De stödåtgärder som inneburit att ekonomiska medel har behövt avsättas från kommunen är tillfälliga och kopplade till pandemin och bedöms inte vara åtgärder som kan eller ska permanentas. Förändrat arbetssätt genom ökad digitalisering under pandemin inom kommunens verksamheter som arbetar med myndighetsutövning, tillsyn och tillstånd har i de fall de upplevts varit gynnsamt och väl fungerande för såväl näringslivet som kommunen permanentats och fortsätter därför efter pandemin. Detta innebär inte några merkostnader för kommunen. Pandemin har därmed skyndat på kommunens digitala service till näringslivet.

Kommunens Företagarundersökning 2022 som genomfördes i maj visar att relativt många företag i Linköpings kommun fortsatt påverkas av coronapandemin, varav majoriteten negativt. Det är noterbart att färre företag ser sig påverkas positivt av pandemin.

Inledning

Uppdraget

Under coronapandemin genomförde Linköpings kommun stödåtgärder för att underlätta för det lokala näringslivet. Stödåtgärderna genomfördes utifrån kommunens rådighet för att säkerställa att arbetstillfällena inte skulle försvinna i den ekonomiskt svåra situation som många näringsidkare stod inför. Kommunledningsförvaltningen, genom näringsliv och tillväxtstaben, har ett strategiskt utvecklingsuppdrag att följa upp insatser riktade mot näringslivet som genomförts inom kommunkoncernen.

“Kommunstyrelsen ska i samverkan med övriga nämnder och bolag värdera om de insatser och förändrade arbetssätt som implementerades under coronapandemin för att underlätta och stödja näringslivet ska permanentas och utvecklas. Vid värdering och genomförande är kommunens näringslivsprogram styrande och vägledande.”

Uppdraget har genomförts i samarbete med det lokala NKI-rådet och genom enskilda intervjuer med ansvarig tjänsteperson. Samtliga stödåtgärder som kartlagts och följts upp finns listade i **bilaga 1. Matris, uppföljning av genomförda stödåtgärder under coronapandemin riktade till näringslivet**. I denna rapport redovisas en sammanfattning och slutsatser av de identifierade stödåtgärderna. Det kan finnas stödåtgärder som inte fångats upp inom ramen för denna uppföljning på grund av att en central översikt inte upprättats under coronapandemin och uppföljningsarbetet har fokuserat på att följa upp de stödåtgärder som lyfts fram av varje förvaltning och stab/enhet.

Med coronapandemin avses i denna rapport perioden från mars 2020 till och med april 2022 då kvarstående restriktioner avvecklades.

Näringslivets påverkan

Kommunledningsförvaltningen, genom näringsliv och tillväxtstaben har sedan i mars 2020 följt coronapandemins påverkan i det privata näringslivet i Linköpings kommun. Under pandemins initiala fas, mars 2020 till augusti 2020, genomfördes fyra enkäter. Därefter har två uppföljande enkäter genomförts, en i mars 2021 samt att pandemins effekter på näringslivet även utgjorde en del av kommunens Företagarundersökning 2022 som genomfördes i maj. Se **bilaga 2. Sammanställning av genomförda enkäter för att undersöka coronapandemins effekter på näringslivet i Linköping**

Initialt var det i Linköping, som i Sverige och omvärlden, specifika näringar och branscher som drabbades med anledning av pandemins direkta effekter avseende sjukdomstal och de restriktioner som infördes. Besöksnäringen och

branscherna utbildning, handel och transport var de som fick en omedelbar minskad omsättning. Då osäkerheten kring pandemins varaktighet inledningsvis var stor, hade näringslivet svårt att uppskatta de långsiktiga effekterna och vilka åtgärder som behövdes. Den generella bedömning efter sex månader var att majoriteten av företagen i Linköping hade en hög förmåga att upprätthålla verksamheten under pandemin. Enbart fem procent uppgav i augusti 2020 sin förmåga som låg. Men samtidigt var det tydligt att företagen i Linköping hade påverkats då fyra av tio tillfrågade redan då hade behövt göra förändringar i personalstyrkan. Det som företagen efterfrågade var främst finansiellt stöd för att hantera likviditet, främst kopplat till personalkostnader, när planerade intäktsflöden avstannade.

Den uppföljande enkäten som genomfördes i mars 2021, ett år efter pandemins utbrott, visade att delar av företagen i Linköping var fortsatt påverkade. Fyra av tio (37 procent) hade med anledning av coronapandemin behövt göra förändringar i personalstyrkan. Den vanligaste förändringen var införande av korttidsarbete (72 procent). Det var de små företagen, med färre än tio anställda, som i större omfattning infört korttidsarbete. 45 procent av företagen angav i samma enkät att de behövt varsla personal vilket då var en ökning i jämförelse med undersökningen i augusti 2020. Sett till företagens omsättning angav 23 procent att deras omsättning var oförändrad mellan år 2020 och 2019. 46 procent uppgav att omsättningen minskat och 29 procent svarade att den ökat. Linköpings näringslivsstruktur, med en stor branschbredd och stor andel företag i växande branscher, bidrog till att pandemin fick mindre omfattande konsekvenser än i en kommun där näringslivsstrukturen har en annan sammansättning.

Kommunens Företagarundersökning 2022 som genomfördes i maj visar på att relativt många företag i Linköping fortsatt påverkas av coronapandemin, varav flertalet på ett negativt sätt. På vilket sätt visar inte undersökningen men det går att göra några antaganden. Dels att de företag som tidigare kunde kapitalisera på coronapandemin genom att deras tjänster och produkter fick en kraftigt ökad efterfrågan har inte längre en marknad. Dels att företagen upplever utmaningar med fortsatt komponentbrist genom brutna/osäkra leverantörskedjor och att få organisationen att anpassa sig till nya förhållanden efter flera år av hemarbete.

Omvärldsbevakning, kommunens rådighet

För att tidigt få en överblick kring vilka stödåtgärder som var möjliga och rimliga att genomföra för Linköpings kommun genomförde kommunledningsförvaltningen, genom näringsliv och tillväxtstaben, en omvärldsbevakning där en matris skickades ut till storstadskommunerna och jämförbara kommuner, totalt tolv kommuner. Varje kommun fyllde i vilka stödåtgärder för det lokala näringslivet som vidtagits. Matrisen skickades ut i två omgångar, 27 mars – 31 mars samt 16 april – 21 april 2020. Denna

omvärldsbevakning på kommunal nivå visade att kommunerna genomfört liknande stödåtgärder utifrån sin rådighet och resurser. Se **bilaga 3**.

Omvärldsbevakningsmatris, kommuners stödåtgärder under coronapandemin.

Näringslivets behov av finansiellt stöd har kommunen inte rådighet över utan informerat och hänvisat till de statliga stödåtgärderna där korttidsarbete var det mest omfattande med syfte att säkerställa arbetstillfällena.

Majoriteten av stödåtgärder på kommunal nivå var kopplade till en kommuns myndighetsutövning, tillsyn och tillstånd, för att underlätta för det lokala näringslivet.

Utökad dialog och kommunikationsinsatser

Utöver genomförda enkäter och ovanstående matris intensifierades dialogen med näringslivsrepresentanter genom att Linköpings strategiska näringslivsråd sammankallades löpande för att få in uppdaterade nulägesbilder av näringslivets påverkan. Av de verksamheter inom kommunen som är en del av denna rapport lyfter flertalet att de upplever de haft en ökad och positiv kommunikation med näringslivet under pandemin. Exempelvis lyfter livsmedelsenheten fram att deras snabba agerande genom tidig information och kommunikation uppfattats som positiv och bemötts väl från näringslivet.

Uppföljning av genomförda stödåtgärder i Linköpings kommun

Linköpings kommunkoncern har under coronapandemin genomfört flera stödåtgärder och insatser riktade till näringslivet. Inom ramen för detta strategiska uppdrag har uppföljningen utgått från den matris som kommunledningsförvaltningen, genom näringsliv och tillväxtstaben upprättat. Stödåtgärderna i matrisen har genom intervjuer med ansvarig tjänsteperson på de olika förvaltningarna och bolagen följts upp. Intervjuerna har även använts för att identifierat ytterligare eventuella stödåtgärder till näringslivet som följts upp. Insatserna som genomförts för att underlätta för näringslivet under coronapandemin är av olika slag och nedan presenteras ett urval av insatser som kategoriserats utifrån dess utformning. I **bilaga 1. Matris, uppföljning av genomförda stödåtgärder under coronapandemin riktade till näringslivet** finns samtliga åtgärder listade. Utgångspunkten i urvalet är att skapa en översikt. Uppföljningen kan inte säkerställa att samtliga åtgärder och insatser identifierats men bygger på de stödåtgärder som ansvarig förvaltning eller bolag lyft som relevanta.

Majoriteten av genomförda stödåtgärder har inte följts upp enskilt utan fångas upp i kommunens befintliga verktyg och undersökningar för uppföljning där NKI mätningen för kommunens myndighetsutövning är central. Gemensamt för flera insatser är ett förändrat arbetssätt och omallokering av resurser.

Tillfälliga stödåtgärder som krävt ekonomiska medel

Flera av kommunens genomförda stödåtgärder har haft ekonomisk påverkan på kommunen genom direkta kostnader eller indirekt genom minskade budgeterade intäkter. Dessa stödåtgärder presenteras nedan. Majoriteten av stödåtgärder har angett en beräknad kostnad men inte samtliga. På en aggregerad nivå för de stödåtgärder som har en beräknad kostnad blir den totala uppskattade kostnaden för kommunen ca 29,9 miljoner kronor varav stor andel är anslagna medel till ansvarig förvaltning från kommunstyrelsen alternativt kommunfullmäktige. Övriga kostnader har hanterats inom budgetram för den berörda verksamheten genom omallokering av ekonomiska medel för andra planerade insatser som inte kunde genomföras under pandemin. Summan ovan avser både direkta kostnader och minskade budgeterade intäkter men de personella resurserna som krävts för att genomföra stödåtgärden är inte medräknade.

Uppskov, slopade avgifter och markhyror

Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen har under 2020 och 2021 gett näringsidkare uppskov för vissa kommunala tillsynsavgifter. Avgifterna för tillsynen sköts fram. Istället för 30 dagar fick kunden 12 månader på sig att betala. Denna åtgärd har inte haft någon större inverkan på enheternas budget, betalningen har inkommit, men senare än normalt. Dock har det krävts betydande ökade resurser hos berörda enheter för att hantera administration, planering och kommunikation. De berörda enheternas bedömning är att näringslivet varit positiva till möjligheten med uppskov av tillsynsavgifter under 2020 och 2021 för att kunna hantera företagets likviditet under en begränsad period. Från och med 2022 har betalningstiden återgått till 30 dagar.

Social- och omsorgsförvaltningen efterskänkte avgift för alkoholtillstånd under 2020 och 2021 för näringsidkare. Kostnaden för detta uppskattas till 1,5 mkr per år, totalt 3 mkr, och hanterades av kommunstyrelsen. Bedömningen är att inga extra personella resurser krävdes för insatsen och att det var ett bra och riktat stöd till en utsatt bransch, framförallt för de mindre näringsidkarna. Under 2022 har avgifterna för alkoholtillstånd återinförts.

Under 2021 tog Linköpings kommun inte ut någon markhyra för uteserveringar och uteserveringssäsongen förlängdes och större ytor tilläts. Detta innebar en indirekt kostnad för kommunen, genom en missad intäkt, på cirka 1,1 mkr som inte fakturerades. Uppfattningen är att näringslivet uppskattat insatsen och återkopplingen har varit positiv och näringsidkarna har uttryckt att de upplevt

att kommunen har lyssnat på dem. Stödet var riktat till restaurang- och cafébranschen som drabbats hårt under pandemin. Under 2022 är markupplåtelseavgiften återinförd.

Därtill erbjöd kommunen näringsidkare i Linköpings stadskärna under 2020 och 2021 att ha försäljningsbord utanför sin butik utan att avgift togs ut för detta. Erbjudandet från kommunen uppskattades och nyttjades. Fler ansökningar för försäljningsbord utanför butik inkom jämfört med ett normalår. Insatsen innebar en mindre indirekt kostnad genom uteblivna intäkter om cirka 30-50 tkr.

Kostnadsfria skolluncher under distansundervisning

När Folkhälsomyndigheten utfärdade rekommendationer om distansundervisning för Sveriges gymnasieskolor, kommunala vuxenutbildningar, yrkeshögskolor, högskolor och universitet initierade bildningsnämnden ett förslag om kostnadsfria skolluncher. Kommunstyrelsen anslog medel så att utbildningsförvaltningen kunde genomföra denna stödåtgärd. Under perioden 1 april till och med 11 juni 2020 erbjöds gymnasieelever lunchkuponger som användes för att hämta take away-mat från lunchrestauranger i kommunen. Insatsen syftade till att stödja det lokala näringslivet och säkerställa att kommunens gymnasieungdomar fick lunch under perioden med distansundervisning. Lunchkupongerna hade ett värde på 75 kr/dag inklusive moms och var giltiga under måndag till fredag. Totalt hanterades 125 955 luncher under perioden. 87 procent av eleverna har hämtat ut minst en lunch under perioden. Den totala direkta kostnaden för kommunen uppgår till drygt 10 miljoner kronor. Arbetsinsatser har genomförts av utbildningsförvaltningen, Kontakt Linköping och LKDATA. 90 procent av deltagande restauranger är nöjda eller mycket nöjda med insatsen med motiveringen att det varit ett viktigt tillskott för att hålla restaurangerna igång. För mer information ta del av uppföljningsrapporten genomförd av utbildningsförvaltningen.

Kostnadsfria parkeringar i city

Genom det kommunala dotterbolaget Dukaten infördes avgiftsfri parkering i Linköping city under coronapandemin. Syftet med att ta bort avgiften var att främja och skapa bättre förutsättningar för verksamheterna i centrala Linköping under pandemin. Stödåtgärden krävde inga direkt insatser från Dukaten men innebar missade intäkter motsvarande cirka 30 tkr. Dukatens uppfattning är att syftet med att underlätta för snabba stopp genom avgiftsfri parkering enbart delvis uppfyllts då majoriteten som nyttjade avgiftsfriheten var långtidsparkerare. Det vill säga att de subventionerade p-platserna nyttjats av de som jobbar eller bor i stadskärnan. Insatsen bedöms, av Dukaten, dock ha haft ett symboliskt värde i att kommunen agerade.

Hyresrabatter

Under 2020 har Stångåstaden lämnat hyresrabatter enligt regeringens krispaket till ca 70 stycken kommersiella hyresgäster till ett hyresbelopp om ca 2 mkr. År 2021 lämnades hyresrabatt till ca 30 kommersiella hyresgäster till ett hyresbelopp om ca 1,2 mkr. Totalt har Stångåstaden för dessa två perioder fått tillbaka 1,6 mkr från Länsstyrelsen. För Stångåstadens hyresgäster har det varit en viktig insats men krävt ett omfattande administrativt arbete.

Företagen ansökte till Stångåstaden som sedan tog hand om administrationen. Stångåstadens bedömning är att hyreslättnaderna var avgörande för företagens överlevnad och möjlighet till omställning. Även om insatsen krävde omfattande resurser bedömer Stångåstaden insatsen som värdefull då ingen av deras kunder har lagt ner eller gått i konkurs till följd av pandemin. Sankt Kors har fått in fem ansökningar från hyresgäster för att ta del av det statliga stödpaketet. För Sankt Kors har denna insats kostat 600 tkr, då är inte arbetskostnaden inräknad vilken uppskattas till ca 20 timmar.

Riktat stöd till Nyföretagare 1-3 år

Tidigt identifierades gruppen nystartade företag, nyföretagare 1-3 år, vara en extra utsatta grupp under pandemin. Denna grupp utgörs av företag som ofta ännu inte hunnit bygga upp någon buffert, eget kapital, och en stabil omsättning. Inom ramen för näringsliv och tillväxtstaben befintliga budget avsattes riktade medel för insatser till denna målgrupp. Detta genomfördes genom ett extra riktat verksamhetsbidrag på totalt 475 tkr fördelat på 2020 och 2021 till organisationen Nyföretagarcentrum (NFC). Genom detta stöd har NFC kunnat bredda sin verksamhet och erbjuda extra stöd till nyföretagare i Linköping. Det har varit en uppskattad kontakt. Stödet och den extra coaching som erbjudits har betytt mycket för enskilda näringsidkare. NFC gjorde en enkät där det visade att 86 procent var mycket nöjda med den aktiva kontakten och det stöd de fått i samband med pandemin.

Riktat stöd till kreativa och kulturella näringen genom Kultur och fritidsförvaltningen

Kultur och fritidsförvaltningens tilldelades extra medel, fem miljoner, från kommunfullmäktige under 2020 för tillfälligt stöd till kulturaktörer. Av de fem miljonerna gick tre miljoner till 28 kulturföreningar och två miljoner till 29 enskilda kulturaktörer genom ett arbetsstipendium. Därutöver införde kultur- och fritidsförvaltningen förändrade om- och avbokningsvillkor för bokade lokaler vilket förutom föreningslivet kan ha kommit näringslivet till gagn under pandemin.

Extra medel till Linköping Citysamverkan

För att ytterligare främja och skapa bättre förutsättningar för verksamheterna i centrala Linköping under pandemin avsatte Linköpings kommun ett extra stöd på 500 tkr till Linköping Citysamverkan under 2020. Syftet med stödet var att

stötta verksamheterna i Linköping city genom att Citysamverkan kunde efterskänka 2020 års serviceavgift för medlemsföretagen. Linköping Citysamverkans serviceavgift används till aktiviteter som främjar handeln i city. Det extra stödet möjliggjorde för värdeskapande aktiviteter under pandemin. Exempelvis kompetenshöjande servicesatsningar inom bland annat marknadsföring i sociala medier och pandemiaktiviteter som cykelleveranser och handel utanför butik. Kostnadslättnaden för företagen genom de slopade serviceavgifterna skapade en möjlighet till fortsatt samverkan och Linköping Citysamverkan har kunnat bibehålla sina medlemmarna och samverksamplattformen under pandemin. Linköping Citysamverkan har fler medlemmar idag än före pandemin vilket kan ses som ett resultat av kommunens extra stöd.

Dessutom avsatte kommunen ytterligare 500 tkr för extra julutsmyckning och trygghetsvårdar i city som kan ha kommit näringslivet till gang under pandemin.

Kickstart Linköping, riktat stöd till besöksnäringen

Kickstart Linköping var en satsning, stödåtgärd, från Linköpings kommun för att förstärka den hårt drabbade besöksnäringen under pågående pandemi för att dels anpassas utifrån rådande restriktioner och för att den skulle vara rustad att dra igång för fullt efter coronapandemin. Besöksnäringen utgör ingen egen bransch utan en delmängd av flera olika branscher. I besöksnäringen som begrepp inkluderas besöksmål, event- och mötesarrangörer, boendeanläggningar, restauranger, caféer, handel, transportörer och underleverantörer till dessa. Totalt har 10 miljoner kronor avsatts fördelat under 2021 och 2022. Syftet med Kickstart Linköping var att få igång besöksnäring/event när restriktionerna med anledning av coronapandemin upphörde. Detta har skett genom att investera i särskilda insatser som syftat att bidra till att besökare/turister ska vilja besöka Linköping på kort och lång sikt. Insatserna ska ytterst generera turistekonomiska effekter, säkerställa och skapa sysselsättning inom besöksnäringen. Visit Linköping & Co har varit operativt ansvariga för stora delar av denna satsning. Stödåtgärden pågår och kommer att följas upp genom en separat utvärdering när satsningen är avslutad, kvartal 1 2023.

Omställning i kommunens myndighetsutövning

På grund av coronapandemin kunde kommunens myndighetsutövning, tillsyn och tillstånd inte genomföras på samma sätt som tidigare. Flera näringsidkare i kommunen är beroende av kommunens tillstånd och tillsyn för att kunna bedriva sin verksamhet. Nedan beskrivs hur kommunen agerat genom att förändra arbetssätt och ställa om sin verksamhet under pandemin.

Digitalisering och förändrade arbetssätt

För kommunens verksamheter som arbetar med myndighetsutövning, tillsyn och tillstånd har digitaliseringen utvecklats snabbare än normalt under pandemin. Distansarbete har tvingat fram ett förändrat arbetssätt där fysiska besök, tillsyn och kontroller till stor del ställts om till digitala. För majoriteten av näringsidkarna har de digitala tillsynerna och kontrollerna fungerat bra. Bedömningen är att det internt i kommunen har varit ett uppskattat och väl fungerande arbetssätt. Det nya arbetssättet har krävt mer förberedelser genom att mer material, såsom rapporter och analysresultat, har behövt hämtas in i samband med eller i nära anslutning till det digitala mötet. All inkommet material ska diarieföras vilket ökat administrationen för kommunens handläggare. Före pandemin genomfördes huvuddelen av tillsynsbesöken fysiskt, under pandemin genomfördes cirka 95 procent av tillsynsbesöken digitalt. Idag, efter pandemin, genomförs cirka 15 procent av tillsynsbesöken fortsatt digitalt.

Pandemin hade stor påverkan på kommunens miljöavdelning, inom livsmedelsenheten, hälsoskyddsenheten och miljöskyddsenheten. Fysiska tillsynsbesök hos verksamheter inom utbildning, sjukhus, äldreboenden, förskolor och särskilda boenden, som var särskilt berörda under pandemin, pausades helt. Detta för att dessa verksamheter skulle få utrymme att fokusera på att upprätthålla och bedriva kärnverksamhet. Efter pandemin har extra resurser behövts för att hantera en ökad belastning orsakade av de under pandemin pausade tillsynerna. Pandemin tvingade många företag att vara kreativa och förändra sin verksamhet. Exempelvis så ställde flera restauranger om från vanlig lunch till lunchlådor vilket innebar att tillsynen snabbt fick ställas om. Livsmedelskontrollen delades upp där vissa delar genomfördes digitalt i kombination med uppföljande kortare fysiska besök samt att indexuppräkningsenheten för livsmedelskontroll inför 2021 slopades. Även provtillfällena för alkoholtillstånd har ställts om. Samtliga prov har genomförts digitalt genom att en länk skickats ut till berörda näringsidkare och de har kunnat göra provet oberoende av plats. Proven för alkoholtillstånd erbjuds numera, även efter pandemin, alltid digitalt. Att ställa om alkoholproven digitalt under pandemin innebar ingen extra kostnad. Det visade sig vara tidseffektivt för både näringslivet och kommunen.

Lagen om tillfälliga smittskyddsåtgärder hade en stor påverkan på kommunens miljöavdelning och adderade, under en redan ansträngd period, ännu fler arbetsuppgifter. Lagen innebar att kommunen ålades att genomföra trängseltillsyn på serveringsställen. Detta arbete tog stora resurser i anspråk. Både i form av arbetsinsatser och avseende kommunikation med näringslivet. Företagen hade mycket frågor som behövde hanteras. Ovan är inte att betrakta

som en stödåtgärd men en insats som var nödvändig för att näringsidkarna skulle kunna bedriva sin verksamhet under pandemin.

Kommunens bygglovsavdelning växlade snabbt om till digitala rådgivningar. För bygglov innebar digital rådgivning inget helt nytt arbetssätt. Mindre justeringar fick göras främst för att anpassa arbetssättet till den höga arbetsbelastningen som pandemin medförde då antalet bygglovsansökningar ökade markant. Återkopplingen från näringslivet är att företagen varit mycket nöjda med kommunens digitala service. Bygglovsavdelningen fortsätter även efter pandemin att arbeta agilt och möter näringslivet till stor del digitalt. För att underlätta för företagen tog bygglovsavdelningen även fram ett företagsinlogg till alla e-tjänster istället för Bank-id. Insatserna har inte varit budgetpåverkande utan innebar ett utvecklingsarbete i snabbare takt än i ett normalläge. E-tjänsterna är permanenta och fortsätter att utvecklas.

Slutsatser

- Det har inte funnits något central funktion som samlat in och dokumentera kommunens stödåtgärder riktade till näringslivet då området inte togs in i det centrala krisledningsarbetet. De åtgärder som följts upp har identifierats genom omvärldsbevakning och kartläggning och därefter genom intervjuer med ansvarig verksamhet. Bedömningen är att rapporten i stort fångat kommunens stödåtgärder riktade till näringslivet.
- Majoriteten av stödåtgärderna har inte följs upp enskilt utan fångats upp i kommunens ordinarie uppföljningar där NKI mätningarna är centrala för kommunens myndighetsutövning. Näringslivets upplevelse av en enskild stödåtgärd baseras därmed på kommunens, den ansvariga verksamhetens, bedömning och upplevelse.
- Det som näringslivet efterfrågade var främst finansiellt stöd och avgiftslättnader för att kunna hantera likviditet, främst personalkostnader, när planerade intäkter plötsligt uteblev.
- Näringslivets behov av finansiellt stöd har i stort legat utanför kommunens rådgivet. Här har kommunens fokus legat på information om, och hänvisning till, de statliga stödåtgärder där korttidsarbete varit det mest omfattande statliga stödet för att säkerställa arbetstillfällena.
- Majoriteten av stödåtgärder på kommunal nivå var kopplade till kommunens myndighetsutövning, tillsyn och tillstånd, för att underlätta för det lokala näringslivet.
- De stödåtgärder som inneburit att ekonomiska medel har avsatts från kommunen har varit tillfälliga och helt kopplade till pandemin. Därför bedöms dessa vara åtgärder som varken kan eller bör permanentas.
- Förändrade arbetssätt genom ökad digitalisering under pandemin inom kommunens myndighetsutövning har, i de fall de upplevts gynnsamma,

fungerat väl för såväl näringslivet som kommunen. Dessa har permanentats och fortsätter även efter pandemin. Dessa uppskattas inte innebära merkostnader för kommunen utan är kopplade till ett mer agilt och förändrat arbetssätt. Pandemin bedöms därmed ha skyndat på kommunens digitala service till näringslivet.